Dosarul:nr.2r-2916/23 Judecător: Maria Țurcan
2-23101842-02-2r-17082023

D E C I Z I E

17 octombrie 2023 *****

Colegiul Civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău

în componentă:

Președintele ședinței, judecătorul Ana Panov

Judecătorii Vitalie Cotorobai și Marina Anton

examinând fără participarea părților recursul declarat de *****, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de ***** împotriva încheierii Judecătoriei Chișinău, sediul Chișinău din 24 iulie 2023, prin care cererea de asigurare a acțiunii s-a respins,

c o n s t a t ă:

Reclamantul Șchilniuc Boris a înaintat cererea de chemare în judecată către Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie ”Nicolae Testimițeanu” din Republicii Moldova, Ministerul Sănătății al Republicii Moldova, solicitînd anularea ordinului nr.239-SP din 23.06.2023 emis de Rector, profesor universitar, dr.habilitat șt.med. Emil Ceban a IP Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie ”Nicolae Testimițeanu” din Republicii Moldova cu privire la exmatriculare din rezidențiat și rezoluționarea contractului de studii a rezidentului Șchilniuc Boris de la 01.06.2023; -să fie obligată IP Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie ”Nicolae Testimițeanu” din Republicii Moldova să permită medicului rezident instruirea postuniversitară prin rezidențiat conform contractului nr.102-192 din 28.11.2019 și să susțină examenul de absolvire.

Concomitent, la înaintarea acțiunii în instanța de judecată, reclamantul a solicitat aplicarea în calitate de măsură de asigurare a acțiunii și anume: -suspendarea executării ordinului nr.239-SP din 23.06.2023 cu privire la exmatriculare din rezidențiat și rezoluționarea contractului de studii nr.102-192 din 28.11.2019 pînă la rămînere definitivă și irevocabilă a hotărîrii ce urmează a fi emisă la cererea de chemare în judecată de bază; -obligarea IP Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie ”Nicolae Testimițeanu” din Republicii Moldova să permită medicului rezident Șchilniuc Boris instruirea postuniversitară prin rezidențiat conform contractului nr.102-192 din 28.11.2019 și să susțină examenul de absolvire.

În motivarea cererii de asigurare a acțiunii reclamantul a indicat că în centru situației create sînt interesele și drepturile reclamantului în calitate de medic rezident anul 4, specialitatea Medicină nucleară a Catedrei de Radiologie și Imagistică, înmatriculat în baza contractului nr.102-192 din 28.11.2019 cu privire la instruirea postuniversitară prin rezidențiat cu finanțare integrală din contul statului garantate prin Legea constituțională. Or,

rezilierea unilaterală a contractului sus menționat este o consecință a ordinului nr.239-SP din 23.06.2023 emis de IP Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie ”Nicolae Testimițeanu” din RM cu privire la exmatriculare din rezidențiat, care este grav prejudiciabilă intereselor superioare în sensul studiului de instruire postuniversitare prin rezidențiat în fază finală. Prin ordinul nr.239-SP din 23.06.2023, pe care reclamantul îl consideră unul nemotivat și ilegal sunt încălcate drepturile constituționale garantate ca medic rezident și anume dreptul la învățământ superior și postuniversitar. În vederea neadmiterii gravelor prejudicii intereselor și drepturilor garantate în domeniul studiilor și instruirii în rezidențiat, solicită reclamantul aplicarea măsurilor asiguratorii formulate.

Prin încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Chișinău din 24 iulie 2023, cererea de asigurare depusă de reclamantul Șchilniuc Boris, a fost respinsă.

La 08 august 2023, ***** a declarat recurs împotriva încheierii Judecătoriei Chișinău, sediul Chișinău din 24 iulie 2023, solicitând casarea acesteia cu emiterea unei noi decizii sub formă de încheiere potrivit căreia cererea de asigurare a acțiunii să fie admisă în sensul formulat.

În motivarea recursului a invocat că încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Chișinău din 24 iulie 2023 contestată este neîntemeiată, or respingerea cererii reclamantului Șchilniuc Boris cu privire la aplicarea măsurilor de asigurare a acțiunii este una ilegală și nejustificată din punct de vedere a circumstanțele cauzei.

Prin cererea de recurs reprezentantul recurentului a indicat că instanța de fond eronat și- a făcut o concluzie că în speță dedusă judecării este un raport juridic litigios complex, care cuprinde raporturi de studii şi raporturi de muncă.

De aceea este de aplicat prin analogie acele Recomandări a CSJ, care se referă la măsurile de asigurare a acțiunii vizând inclusive litigii de muncă.

Instanţa de judecată a făcut referire la pct. 32 al Hotărîrii Plenului din 24.10.2003 şi Recomandarea nr.5 din 01.11.2012 a CSJ, ambele aplicabile la situaţiile ce ţin exclusiv de litigiile de muncă, or în argumentare este menţionat anume despre ordinile de concidiere, încetare a contractului de muncă sau demisie.

În situația speței este discutat ordin de exmatriculare de la studii şi instruire postuniversitară prin rezidențiat, susținerea examenelor concret şi nu careva ordin de concediere, încetare a contractului de muncă sau demisie.

Procesul de studii şi instruire postuniversitară prin rezidențiate, susținerea examenelor ține strict de domeniul învățământului şi statutul recurentului în situația data este de rezident postuniversitar, iar conform legislației în vigoare Statul garantează respectarea acestui drept prin Legea supremă, prin Constituție.

Or, este de reținut, că necesitatea asigurării acțiuni constituie un mijloc eficient de protecție a drepturilor subiective în calitatea de reclamant.

Astfel, prin argumentele aduse de către instanţa de judecată se încalcă grav dreptul la învățăminte indiferent de nivelul studiilor, adică a nivelului avansat a studiilor şi instruirii postuniversitare prin rezidențiat.

Consideră că în încheierea contestată nu se regăsește nici un argument, care ar motiva respingerea solicitărilor înaintate în vederea aplicării măsurilor de asigurare a acțiuni civile ce ține de ordinul de exmatriculare de la studii propriu zis.

Însă este de menționat, că anume ordinul nr. 239-SP din 23.06.2023 cu privire la exmatriculare din rezidențiat este obiectul acțiunii.

Conchide că încheierea judecătorească este una nemotivată şi neargumentată şi în astfel de situație este pasibilă de a fi anulată integral.

La data de 13 octombrie 2023 reprezentantul intimatului Ministerul Sănătății, Ion Baleanu a depus o referință prin care solicită respingerea recursului declarat de ***** și menținerea încheierii Judecătoriei Chișinău, sediul Chișinău din 24 iulie 2023.

În conformitate cu art.426 alin.(3) CPC, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copiei certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului şi a referinței la recurs, fără examinarea admisibilității şi fără participarea părților.

Studiind recursul declarat şi materialele pricinii, Colegiul consideră recursul ca fiind neîntemeiat şi pasibil de a fi respins din următoarele considerente.

În conformitate cu art.427 lit. a) CPC, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul şi să mențină încheierea.

Colegiul a stabilit că reclamantul Șchilniuc Boris a înaintat cererea de chemare în judecată către Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie ”Nicolae Testimițeanu” din Republicii Moldova , Ministerul Sănătății al Republicii Moldova, solicitând anularea ordinului nr.239-SP din 23.06.2023 emis de Rector, profesor universitar, dr.habilitat șt.med. Emil Ceban a IP Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie ”Nicolae Testimițeanu” din Republicii Moldova cu privire la exmatriculare din rezidențiat și rezoluționarea contractului de studii a rezidentului Șchilniuc Boris de la 01.06.2023; -să fie obligată IP Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie ”Nicolae Testimițeanu” din Republicii Moldova să permită medicului rezident instruirea postuniversitară prin rezidențiat conform contractului nr.102-192 din 28.11.2019 și să susțină examenul de absolvire.

Concomitent, la înaintarea acțiunii în instanța de judecată, reclamantul a solicitat aplicarea în calitate de măsură de asigurare a acțiunii și anume: -suspendarea executării ordinului nr.239-SP din 23.06.2023 cu privire la exmatriculare din rezidențiat și rezoluționarea contractului de studii nr.102-192 din 28.11.2019 pînă la rămânere definitivă și irevocabilă a hotărârii ce urmează a fi emisă la cererea de chemare în judecată de bază; -obligarea IP Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie ”Nicolae Testimițeanu” din Republicii Moldova să permită medicului rezident Șchilniuc Boris instruirea postuniversitară prin rezidențiat conform contractului nr.102-192 din 28.11.2019 și să susțină examenul de absolvire.

Prin încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Chișinău din 24 iulie 2023, cererea de asigurare depusă de reclamantul Șchilniuc Boris, a fost respinsă.

La 08 august 2023, ***** a declarat recurs împotriva încheierii Judecătoriei Chișinău, sediul Chișinău din 24 iulie 2023, solicitând casarea acesteia cu emiterea unei noi decizii sub formă de încheiere potrivit căreia cererea de asigurare a acțiunii să fie admisă în sensul formulat.

În conformitate cu prevederile art.5 CPC, orice persoană interesată este în drept să se adreseze în instanța de judecată în modul stabilit de lege, pentru a-şi apăra drepturile încălcate sau contestate, libertățile şi interesele legitime.

În același timp, Codul de procedură civilă prevede că tratatele internaționale au prioritate față de legislația internă şi cer judecătorilor să aplice direct prevederile tratatelor internaționale. În acest sens, sarcina primordială cu privire la aplicarea prevederilor

Convenției pentru Apărarea Drepturilor Omului şi a Libertăților Fundamentale revine instanțelor naționale.

Astfel, la judecarea cauzelor, instanțele de judecată trebuie să verifice dacă legea sau actul, care urmează a fi aplicate şi care prevede drepturi şi libertăți proclamate de Convenția Europeană, sânt compatibile cu prevederile acesteia.

În caz de incompatibilitate, instanțele judecătorești vor aplica direct prevederile Convenției Europene, despre acest fapt fiind menționat în actele judecătorești de dispoziție pronunțate.

Colegiul Civil reține că instanța de recurs, potrivit regulilor unui proces echitabil, reţinându-se rolul determinant al concluziilor sale, are obligația să examineze efectiv problemele esențiale care îi sunt supuse aprecierii şi să nu se limiteze la însușirea motivelor instanței inferioare. (Hirro Balani c. Spaniei, nr. 18064/91 din 09.12.1994 §27; Georgiadis c. Greciei nr.21522/93 din 29.05.1997 §43).

În baza art.10 alin.(1) Cod civil persoanele fizice şi juridice participante la raporturile juridice civile trebuie să îşi exercite drepturile şi să îşi execute obligațiile cu bună-credinţă, în acord cu legea, cu contractul, cu ordinea publică şi cu bunele moravuri. Buna-credință se prezumă până la proba contrară.

Potrivit art.11 alin.(1) Cod civil buna-credință este un standard de conduită a unei părţi, caracterizată prin corectitudine, onestitate, deschidere şi luarea în cont a intereselor celeilalte părţi la raportul juridic.

În contextul pretenţiilor deduse judecării instanţa de recurs reține că în temeiul art.15 alin.(1) Cod civil apărarea drepturilor civile încălcate se face pe cale judiciară.

În temeiul art.16 alin.(1) Cod civil apărarea dreptului civil se face, în condiţiile legii, prin:

a) recunoaşterea dreptului;

b) restabilirea situaţiei anterioare încălcării dreptului şi suprimarea acţiunilor prin care se încalcă dreptul sau se creează pericolul încălcării lui;

c) constatarea sau, după caz, declararea nulităţii actului juridic;

d) declararea nulităţii actului emis de o autoritate publică;

e) impunerea la executarea obligaţiei în natură;

f) autoapărare;

g) repararea prejudiciului patrimonial şi, în cazurile prevăzute de lege, a celui nepatrimonial;

h) încasarea dobânzii de întârziere sau, după caz, a penalităţii;

i) rezoluţiunea sau modificarea contractului;

j) neaplicarea de către instanţa de judecată a actului ce contravine legii emis de o autoritate publică;

k) alte căi prevăzute de lege.

În temeiul alin.(2) al aceluiași articol metodele de apărare prevăzute la alin.(1) pot fi invocate dacă sânt întrunite condiţiile stabilite de lege şi, după caz, de actul juridic pentru aplicarea acestora.

Potrivit art.13 alin.(1) Cod civil niciun drept subiectiv nu poate fi exercitat predominant în scopul de a cauza altei persoane un prejudiciu sau a-i dăuna în alt mod (abuzul de drept).

Alin.(2) indică că în cazul abuzului de drept, instanţa de judecată, ținând cont de natura şi consecinţele acestuia, refuză titularului în apărarea dreptului subiectiv exercitat abuziv sau, după caz, îl obligă la încetarea exercitării abuzive.

În conformitate cu prevederile art.174 alin.(1) CPC, la cererea participanţilor la proces, judecătorul sau instanţa dispune în aceeaşi zi aplicarea sau neaplicarea măsurilor de asigurare a acţiunii. Asigurarea se admite în orice fază a procesului până la etapa în care hotărârea judecătorească devine definitivă, în cazul în care neaplicarea măsurilor de asigurare a acţiunii ar face imposibilă executarea hotărârii judecătoreşti.

În conformitate cu prevederile art.175 alin.(1) CPC, în vederea asigurării acţiunii, judecătorul sau instanţa este în drept:

a) să pună sechestru pe bunurile sau pe sumele de bani ale pârâtului, inclusiv pe cele care se află la alte persoane;

a1) să noteze acţiunea, în registrele de publicitate prevăzute de lege, în raport cu drepturile pârâtului;

b) să interzică pârâtului săvârșirea unor anumite acte;

c) să interzică altor persoane săvârșirea unor anumite acte în privinţa obiectului în litigiu, inclusiv transmiterea de bunuri către pârât sau îndeplinirea unor alte obligaţii faţă de el;

d) să suspende vânzarea bunurilor sechestrate în cazul intentării unei acțiuni de ridicare a sechestrului de pe ele (radierea din actul de inventar);

e) să suspende urmărirea, întemeiată pe un document executoriu, contestat de către debitor pe cale judiciară.

Alineatul (2) al aceluiași articol statuează că, judecătorul sau instanţa dispune, la cererea participanților la proces, aplicarea şi a altor măsuri de asigurare a acţiunii care să corespundă scopurilor specificate la art.174. Pot fi admise concomitent mai multe măsuri de asigurare a acţiunii dacă valoarea bunurilor sechestrate nu depășește valoarea acțiunii.

Totodată, Colegiul reiterează și prevederile art.177 alin.(1) CPC, care reglementează expres, că cererea de asigurare a acțiunii urmează să conțină motivele şi circumstanțele pentru care se solicită asigurarea acțiunii.

În conformitate cu art.118 alin.(1) CPC, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor şi obiecțiile sale dacă legea nu dispune altfel.

Pornind de la normele legale care reglementează asigurarea acțiunii, Colegiul constată că această instituție este condiționată prioritar de justificarea scopului acestei măsuri.

În sensul normei enunțate este de înțeles că instanța urmează să stabilească necesitatea aplicării măsurilor de asigurare. Această necesitate poate rezulta din pericolul de dispariție, degradare, înstrăinare sau risipire a bunului, proastă administrare a averii etc. De asemenea, la aplicarea măsurilor de asigurare sau neaplicarea acestora, este necesar de verificat raționalitatea şi temeinicia cerințelor solicitantului despre aplicarea măsurilor de asigurare, probabilitatea cauzării unui prejudiciu solicitantului în cazul neaplicării măsurilor asigurătorii.

Drept urmare, examinând cererea de asigurare a acțiunii, este important, în fiecare caz concret, să fie verificat obiectul și temeiul acțiunii principale, să fie determinată natura litigiului, verificate argumentele reclamantului referitoare la acțiunile cu rea credință ale

pârâtului de înstrăinare a bunurilor, care ar putea pune obstacole în privința executării viitoarei hotărâri judiciare.

Totodată, este necesar de stabilit asigurarea unui echilibru între interesele părților interesate, precum şi în ce măsură modalitatea de asigurare a acțiunii solicitate în corelație cu obiectul acțiunii înaintate şi dacă aceasta va asigura realizarea de facto a scopului măsurilor de asigurare.

Colegiul reține că potrivit jurisprudenței Curții Constituționale, legislația națională, trebuie să indice cu o claritate rezonabilă, scopul şi modalitatea de exercitare a discreției relevante acordate autorităților publice, pentru a asigura persoanelor nivelul minim de protecție la care cetățenii au dreptul în virtutea principiului preeminentei dreptului într-o societate democratică (hot. CC nr. 26 din 23.11.2010, hot. CC 12 din 14/05/2015). Or, într-un stat democratic de drept protejarea şi promovarea drepturilor şi libertăţilor omului, constituie un principiu fundamental, deziderat suprem (hot. CC nr. 241/29 din 27.12.2004).

Colegiul Civil, analizând legalitatea și temeinicia încheierii contestate, reține că instanța de recurs, potrivit regulilor unui proces echitabil, reținându-se rolul determinant al concluziilor sale, are obligația să examineze efectiv problemele esențiale care îi sunt supuse aprecierii şi să nu se limiteze la însușirea motivelor instanței inferioare. (Hirro Balani c. Spaniei, nr. 18064/91 din 09.12.1994 §27; Georgiadis c. Greciei nr.21522/93 din 29.05.1997 §43).

Potrivit motivării încheierii contestate, instanța de fond a ajuns la concluzia că măsurile de asigurare a acțiunii solicitate de reclamantul Șchilniuc Boris, au scopul de a înlătura în totalitate, încă de la etapa de intentare și punere pe rol a cauzei, efectele ordinului nr.239-SP din 23.06.2023 cu privire la exmatriculare din rezidențiat și resoluționarea contractului de studii nr.102-192 din 28.11.2019, ceea ce contravine recomandărilor CSJ și astfel instanța se va pronunța anticipat asupra fondului cauzei. m

Drept consecință, instanța a conchis că nu poate constata că există un pericol real și iminent de producere a unor prejudicii pentru reclamant în cazul neaplicării măsurilor de asigurare în condițiile în care instanţa de judecată nu este în drept să suspende ordinul (dispoziţia) de concediere (încetare a contractului de muncă, demisie), deoarece măsura asiguratorie de suspendare a actului de concediere (încetare a contractului de muncă, demisie) a unui salariat, chiar şi funcționar public, nu corespunde scopului asigurării acţiunii, prevăzute de art.174 CPC. Legea procesuală prevede că asigurarea acţiunii civile se face „în cazul în care neaplicarea măsurilor de asigurare a acțiuni ar face imposibilă executarea hotărârii judecătorești”. Or, nu există nici la data adresării, nici pe parcursul examinării, vreun pericol real pentru executarea unei eventuale hotărâri, în favoarea salariatului.

Mai mult ca atît, măsurile de asigurare a acțiunii solicitate de reclamantul Șchilniuc Boris, au scopul de a înlătura în totalitate, încă de la etapa de intentare și punere pe rol a cauzei, efectele ordinului nr.239-SP din 23.06.2023 cu privire la exmatriculare din rezidențiat și rezoluționară contractului de studii nr.102-192 din 28.11.2019, ceea ce contravine prevederilor legale menționate supra.

Astfel, Colegiul conchide că prima instanță corect și întemeiat a concluzionat că cererea de asigurare a acțiunii înaintată de avocatul Lilia Prodan în interesele reclamantului Șchilniuc Boris este neîntemeiată și urmează a fi respinsă.

Or, argumentele invocate în cerere de asigurare a acțiunii conțin fondul cauzei și se referă la temeinicia pretențiilor formulate în acțiune.

Reieșind din situația de fapt enunțată raportată la textele de lege enunțate, se concluzionează că cerințele enunțate de asigurare sunt nemotivate în fapt, nefiind indicate careva motive plauzibile, prin urmare, fiind calificate drept neîntemeiate şi pasibile de a fi respinse.

Distinct de cele menționate se va reține drept corectă şi mențiunea instanței de fond că la caz nu s-a demonstrat nici eventuala posibilitate de prejudicii prin neaplicarea măsurilor de asigurare şi că toate afirmațiile recurentului cu privire la necesitatea aplicării acestora sunt declarative şi neprobate, pe când, în sensul art.177 CPC este de înțeles că, cererea de asigurare a acțiunii urmează a fi motivată, indicându-se în aceasta motivele şi circumstanțele pentru care se solicită asigurarea acțiunii.

Reieșind din situația de fapt enunțată raportată la textele de lege enunțate, se concluzionează că cerințele enunțate de asigurare sunt nemotivate în fapt, nefiind indicate careva motive plauzibile, prin urmare fiind calificate drept neîntemeiate şi pasibile de a fi respinse.

Astfel, încheierea contestată este adoptată în conformitate cu normele de drept procedural care reglementează acțiunile instanței la acea fază a procesului şi cu aprecierea completă a tuturor probelor şi a circumstanțelor referitoare la temeiul de asigurare a acțiunii - motiv pentru care, Colegiul civil o considerată legală şi întemeiată, iar recursul declarat este unul neîntemeiat .

Or, principiul preeminenței dreptului, inserat în preambulul Convenției Europene şi Statutul Consiliului Europei, constituind în același timp atât un important impuls la adoptarea Convenției (Golder c. Regatului Unit al Marei Britanii, nr.4451/70 din 21.02.1975, par.34, f.d.30), cât şi parte integrantă a Convenției în conformitate cu prevederile art.31 alin.(2) al Convenției de la Viena, nu poate fi neglijat la soluționarea pricinilor civile potrivit prevederilor art.12 CPC.

În temeiul dispozițiilor art.1 alin.(3) al Constituției Republicii Moldova, în lumina interpretărilor date în jurisprudența constantă a Curții Constituționale, (hotărârea Curţii Constituționale nr.2 din 19.01.1998, publicată în Monitorul Oficial nr.12-13/8 din 19.02.1998), una din caracteristicile constituționale ale statului de drept o constituie obligațiunea statului, autorităților lui publice, instituțiilor, persoanelor oficiale de a activa în limitele atribuțiilor lor stabilite de Constituție şi Legi, iar instanța de judecată nu constituie o excepție în acest sens.

În continuarea ideii prefigurate, conducându-se de prevederile art.9 CPC, Colegiul Civil reține rolul diriguitor al instanței de judecată în organizarea şi desfăşurarea procesului, pe principiile de contradictorialitate şi egalității părților în drepturi, art.26 CPC, motiv din care exonerarea limitarea nejustificată a unui participat la proces în drepturile procesual-legale, ar reprezenta în esență o favorizare nejustificată a celuilalt participant la proces, în frauda regulilor unui proces echitabil.

În contextul celor expuse, Colegiul Civil constată justețea concluziei instanței de fond de respingere a cererii de aplicare a măsurilor de asigurarea acțiunii, deoarece, după cum s-a indicat mai sus, cerințele reclamantului de asigurare a acțiunii sunt nemotivate în fapt, nefiind indicate careva motive plauzibile, motiv pentru care, Colegiul ajunge la concluzia de a respinge recursul declarat și a menține încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Chișinău din 24 iulie 2023.

În conformitate cu art.427 lit. a) CPC, Colegiul Civil,

d e c i d e:

Se respinge recursul declarat de *****.

Se menține încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Chișinău din 24 iulie 2023, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de *****

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele ședinței Ana Panov

Judecătorul

Judecătorii Vitalie Cotorobai

Marina Anton